

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.

Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Telefon interurban št. 113.

20. štev.

Maribor, dne 15. februarja 1924.

Letnik XVI.

UJU in verouk na osnovnih šolah.

Priznano dejstvo je že davno, da «Učiteljski Tovarš» glasilo UJU, ni ravno odličen v logiki in doslednosti. Kaj je že vse pisal in prinesel svojim zvestim čitateljem! Tudi zna plašč po vetru obračati, da enkrat vlado graja in v imenu svetega edinstva grozi, drugič pa, kadar se mu namigne, kot zvesti lakaj se liže in hvali. To, kar smo pa brali v zadnjih dveh številkah, je pa naravnost nezaslišano: naš liberalni «Učiteljski Tovarš» ki je že v tolikih številkah povdarjal, da se mora šola emancipirati od vere in duhovnikov, nanekrat povdarja potrebo in vzvišenost verskih nagnjenj in verskega čustvovanja kot najmočnejšega vzgojnega činitelja. Čudna metamorfoza! Iz grizečega volka je postalo verno jagnje, pa še več, postati hoče celo apostol: svobodomiselnih učiteljev se ponuja, da uči verouk v ljudski šoli, duhovnike pa se naj požene med cerkveno obzidje.

Ne bi odgovorjali na to farizejsko pisarjenje, ako bi se ne zavedali, da ni tako nerazsodne mase, kakor je liberalno učiteljstvo, ki si da od par voditeljev najneumnejše stvari natvezati, in ako bi ne bili prepričani, da je to nova nakana framazonstva proti katoliški cerkvi.

Učitelj naj uči verouk v osnovni šoli kot pooblaščenec države, ker je šola državna ljudska šola. Na to odgovarjamo, da verouk ne bodo učili pooblaščenec države, temveč cerkve, ker Kristus ni države poveril z učeništvom, temveč cerkev. Tu velja: «dajte cesarju, kar je cesarjevega, Bogu, kar je božjega». Vsak naj ostane pri svojem. Država ima dovolj posla, da svoje svečne zadeve dobro opravi, cerkev pa naj verske. Kadar so ministri škofje, takrat verstvo propada. Verstvo med pravoslavjem ravno vsled tega propada, ker država posega v versko področje.

Učitelj bi smel le takrat učiti verouk, ako ga cerkev pooblasti in dejansko tudi učitelji ponekod, kjer ni duhovnika, verouk učijo. A za to pa mora imeti usposobljenost, in sicer znanstveno in moralno. Spoštovani Ujujovci, vi se v svoji pedagoški in metodični hiperkulturi menda niti ne zavedate, da je pri verstvu precej drugače, kakor pri pisanju ali računanju. Računanje in pisanje more učiti tudi največji neznačajnej, podlež, ako bo imel znanstvenih in metodičnih podlag, bo žel svoje uspehe.

Pri verouku pa ne zadostuje samo znanstvena in metodična usposobljenost, temveč potrebni so še moralni predpogoji, vzgledno življenje po veri in ljubezni do cerkve. Menda vam ne bo treba kot izkušenim vzgojiteljem slov. naroda še posebno pojasnjevati, kak vpliv ima na otroke versko prošinjena osebnost. Besede ostanejo besede, osebnost pa potegne. Zato bo vedno videl otrok v svobodomiselnem učitelju, ki ga bo učil katekizem samo v šoli, zunaj cerkve pa preziral vero, le neznačajnega najemnika, rokodelca, ki dela za plačilo in mu je prepričanje deseta briga. Kako bo vplivalo versko-vzgojevalno in vzbujalo tista famozna ujujev-ska «verska nagnjenja», si lahko vsak sam predstavlja.

Tudi ne umevamo, kako se more značajan, svobodomiselnih učiteljev ponujati, da bo učil verouk kat. otroke. To si moremo le na ta način predstavljanje, da ima ali čisto napačne pojme o veri in jo ima za neko splošno versko čustvovanje in orodje za vzbujanje «moralnih nagnjenj», ali pa hoče verouk za to dobiti v svoje roke, da ga zlorabi in degenerira z njim slovensko ljudstvo.

V prvem slučaju je naivnež, ki misli, da bo s sladkim čustvenim mijavkanjem kresal iz otrok značaje. Popolnoma napačno pojmuje vero, ki ni samo čustvo, temveč predvsem vsebina objektivnih resnic in zapovedi, ki človeka na znotraj duševno preobražajo in obnavljajo.

V drugem slučaju pa, ako hoče izrabiti verouk, da ga po svojih svobodomiselnih principih popači in potem svojim otrokom razlaga, je propalica, neznačajen človek, ki se hoče igrati z najsvetejšimi čustvi naroda in z najdragocenejšo lastnino katoliških starišev, z nedolžnimi otroškimi dušami. Tako postopanje bi bilo sistematično zastrupljanje slovenskega naroda, vredno zlahtne preteklosti in moralne kvalifikacije našega svobodomiselnega, veri in narodu odtujenega učiteljstva. Takšen akt bi bil samo zadnja etapa k popolnemu razkrinkanju tistega učiteljstva, ki od vsega početka sem pljuje v obraz vsem narodnim težnjam in izdaja slovensko vsem našemu narodu neprijaznim elementom.

Da naj učitelj uči verouk, je čisto odveč dokazovanje, da je tako v pravoslavju navada in da je to pravoslavju celo koristno. Povdarjamo, da se UJU moti, ako misli, da je pravoslavje katoličanstvo. Pravoslavje je narodna, državna cerkev, katoličanstvo pa nadnarodna univerzalna cerkev. Ne bomo vam dokazovali, da mora biti cerkev neodvisna od naroda in države in biti nad njim kot univerzalna uredba. Kam pa bomo

prišli, ako bo po vseh državah najvišji moralni činitelj narodna in državna misel. Nastal bo boj vseh proti vsem! Nad državami in narodi morajo biti še višja načela, ki bodo dajala državnemu in narodnemu življenju smernice in pravec, ako nečemo človeškega občestva sploh razbiti. Zato je blebetanje o «najvišji in edini sveti državni in narodni misli», nezmisel. Država in narod sta nam nekaj svetega in velikega, pa še le takrat, ako ju podredimo in usmerimo po večnih, ne spremenljivih, vsem narodom skupnih načelih resnice in ljubezni.

Ker pa dokazujete, da je ljudska šola pred vsem vzgojni zavod in da trpi enotna vzgoja, ako ni vzgoja samo v enih rokah, vam odgovarjamo, da tudi soglašamo s tem, da je ljudska šola vzgojna institucija in da more vsled tega vzgajati ne samo katehet pri verouku, temveč tudi učitelj pri svetnih predmetih. Zato pa povdarjamo, da ne bomo poprej odnehali, da dobimo konfesionalno šolo, v kateri bodo vzgajali katehet in katoliški učitelji. V teh šolah bo potem prava, enotna vzgoja, ker enotna vzgoja ni v tem, da samo eden vzgaja, temveč v tem, da vzgajajo (četudi dva) po istih načelih enega in istega enotnega svetovnega naziranja. — Vzgoja v naših osnovnih šolah pa ni zato neenotna, ker uči poleg učitelja v istem razredu verouk še katehet, temveč, ker marsikateri učitelj ne vzgaja po načelih svetovnega naziranja, ki ga ima katehet in otroci. — Zato bomo imeli še-le takrat pravo enotno vzgojo v naših slovenskih šolah, ko bo katoliški učitelj pri svetnih predmetih dopolnjeval in izpopolnjeval, kar uči katehet pri verouku.

Naše geslo bo ravno vsled enotne vzgoje slejkoprej katoliška verska šola. — D. J.

Politični položaj.

Odložitev ratifikacije rimske pogodbe. Kakor znano, bi se morala po pogodbi izvršiti ratifikacija rimskih dogovorov do jutri in bi morale biti ratifikacijske listine že v nedeljo izmenjane v Rimu. Ker je pa beograjska vlada v velikih zadregah ter se še ni končno pogodila s Turki in Nemci, se dela sedaj na tem, da bi se rok za ratifikacijo podaljšal. Načelnik zunanjega ministrstva je v to svrhu obiskal italijanskega poslanika in tudi v Rimu je že sprožena želja glede podaljšanja ratifikacijskega roka. Skupščini je predsednik samo sporočil, da se debata odgodi radi boleznih zunanjega ministra. Opozicija je sprejela to obvestilo s protestnimi klici, da se tako skuša celo stvar za vedno spraviti z dnevnega reda.

Značilna izjava tajnika HRSS. Dopisnik «Slovenca» se je v sredo razgovarjal z glavnim tajnikom HRSS dr. Krnjevičem o vprašanju verifikacije mandatov HRSS in o nadaljnjem stališču glede prihoda v parlament Na vprašanje, ali misli, da bo vlada delala zapreke verifikaciji mandatov, je odgovoril, da vlada, ki je bila sposobna, da v odbor za rimski pakt pripelje radikalnega poslanca kot namestnika Nemca, naravno, lahko dela tudi zapreke pri verifikaciji mandatov. Na vprašanje: kako mislite urediti vaše držanje z ozirom na prihod v parlament? je odgovoril dr. Krnjevič z nasmehom: Zdi se, da je nam usojena, da ne gremo v Beograd. Dokler mi tega nismo hoteli, so oni v Beogradu to zahtevali, sedaj, ko bi mi šli v Beograd, pa vsi trdijo, da je sedaj najbolj nepripraven čas za prihod v parlament. Neki član predsedstva najmočnejše opozicijske stranke je, ko so mu pa na lep način objasnili, da bi bilo treba vlado zrušiti na rimskem paktu, odgovoril: «Potem bi pa mi morali glasovati za rimski pakt». Listi te stranke pa napadajo danes nas, da gremo mi na roko radikalom pri rimskem paktu. V opozicijskih krogih vlada prepričanje, da je treba propustiti i rimski pakt i proračun, šele potem bi se začelo s skupno akcijo. Tako je vprašanje našega prihoda v parlament prepusteno času. Preostajata torej dve možnosti: da se celo vprašanje prihoda v parlament prepusti razvoju razmer, ali da začnemo sami s svojo akcijo. Mi smo se v tej stvari že odločili in bomo to odločitev predložili prihodnjo nedeljo plenarni seji poslancev HRSS.

Pogajanja o reparacijah v Beogradu. V Beograd se je vrnil tamošnji nemški poslanik von Keller, ki se je mudil zadnji čas v Berlinu, da se informira in dobi nadaljna navodila od svoje vlade za pogajanja o reparacijah, katere bi Nemčija morala dobaviti. Izjavil je zastopniku našega zunanjega ministra, da ne smatra nemška vlada pogajanja o reparacijah za prekinjena. Pogajanja so običajna, ker nemška vlada ne more plačati zadnja naročila, ne da bi oškodovala s tem vrednost zlate marke. Pogajanja se bodo na novo pričela, ko pride tekom prihodnjega tedna v Beograd nemški pooblaščenec Kuntze; udeležje se jih tudi jugoslovanski pooblaščenec, ki se sedaj mudijo v Berlinu.

Naša prosta cona v Solunu. Po pogodbi dovoljeno prosto cono v Solunu so Grki končno izpraznili. Naša

vlada je imenovala komisijo, v kateri so trgovski, carinski, železniški in pomorski strokovnjaki in katera bo te dni odpotovala v Solun ter si bo ogledala od Grkov izpraznjeno cono v pristanišču. Komisija bo izdelala program za vsa potrebna dela, da se bo v najkrajšem času lahko začel svobodnen promet z našo državo.

Zakon o državni obrtni banki. V odboru za ustanovitev državne obrtne banke je trgovski minister dr. Kojič predložil svoj načrt, ki obsega v bistvu sledeče: Osnuje se privileg. drž. obrtna banka s kapitalom 140 milijonov, ki jih bo vplačala do leta 1927. Namen banke je, da daje obrtništvu poceni kredit. Način vplačevanja delnic je predpisan po statutu. Banka je oproščena vseh državnih in občinskih taks in davkov kakor tudi vseh državnih samoupravnih doklad. Država se odpoveduje dividendam, v kolikor bi ji pripadale po delu kapitala. Vlada bo izvrševala nadzorstvo nad poslovanjem banke po min. trgovine in industrije. V ta namen bo vlada postavila komisije. Komisar ima pravico, da ukinja odredbe upravnega sveta in občnega zbora, če bi bile nasprotne statutu ali zakonu. To so v bistvu določbe tega kratkega zakona. Statuta minister ni hotel pokazati, samo zatrjeval je, da je končan in popoln. S tem zakonom bo stopila zopet v življenje centralistična ustanova, ki bo z državno pomočjo nudila srbskemu obrtništvu precej pomoči, slovenski in hrvatski obrtniki pa od banke ne bodo imeli nobene koristi. Zopet bomo dobili novo «dobroto» centralizma. Jugoslovanski klub je po svojih zastopnikih izjavil, da glasuje za ta zakon le tedaj, če dobi jamstvo, da bo banka služila obrtništvu vseh pokrajin enako. Ker predloženi zakon tega jamstva ne nudi, je treba, da dobi tozadevne dodatne točke. Tudi dohodki državne loterije naj se vlagajo v Obrtno banko in že v zakonu naj se določi kotrola, ker kaže praksa, da pravilniki potrvarjajo zmišelj zakonov. Vlada večina je te zahteve odbila ter proti glasovom opozicije sprejela zakon, kakor je bil predložen.

Razmejitve z Reko. Italijansko-jugoslovanska komisija za razmejitve reškega ozemlja in komisija ekspertov za reguliranje gospodarskega položaja v reškem pristanišču, pričeta v par dneh delovati. Italijanska komisija je nastanjena v Abaciji, naša pa na Sušaku.

Po svetu.

Program angleške vlade. V torek je imel na seji spodnje zbornice ministrski predsednik Macdonald svoj nastopni govor. Najprej je izjavil, da je sklenil nemudoma priznati svojetsko Rusijo, s čemer, da so vsi njegovi kolegi v vladi soglašali. Ker namerava urediti z Moskvo še vsa viseča vprašanja, bo odposlal te dni tjakaj tozadevno obširno spomenico. Po njegovih informacijah bo Rakovski še pred koncem tedna odpotoval v Moskvo, da dobi končnoveljavna navodila svoje vlade za pričetek pogajanj. Nato se je dotaknil ministrske predsednik vprašanja angleških odnošajev do Francije in z obžalovanjem izjavil, da ne more dati popolnega pojasnila. Dostavil pa je, da bo skrbel za to, da bo prišlo glede Palacije, če ne pride kaj izrednega vmes, že v prihodnjih dneh do sporazuma. Anglija morda ne bo mogla na vse pristati, kar je Francija storila, kakor tudi sama ne pričakuje, da bo Francija ustregla vsem željam Anglije. Kljub temu želi angleška vlada, da ne pride med obema deželama do ničesar, kar bi dobra volja in častno postopanje ne moglo rešiti. Dalje je naglašal Macdonald nujnost pospešenega obravnavanja vprašanja razorožitve. Smatral bo za lep dokaz svojih uspehov v politiki, če bo mogel svojo energijo porabiti za ojačenje reprezentativnega značaja in avtoritete Zveze narodov. Nemčija mora priti v Zvezo narodov in tudi Rusija ji bo v kratkem pripadala. Delo njegove vlade bo obstajalo pred vsem v ureditvi evropskih problemov z novega vidika, ki ga navdušenje socializma potrjuje in po katerem bi bila tudi Amerika pripravljena prevzeti del tega dela. — V zgornji zbornici je pa utemeljeval vladni program lord Haldane ter izjavil, da stremi vlada za upostavitvijo gospodarskih in socialnih razmer v Srednji Evropi, kakršne so bile pred vojno. Nemčija ki je preživela težke čase, ima zadnje mesece nekaj stabilnejšo valuto. Naloga odbora strokovnjakov je, najti v reparacijskem vprašanju ugodno rešitev, ki pa bo mogoče le tedaj, če se od Nemčije ne bo zahtevalo za enkrat nobenih plačil.

Nemirna Bolgarija. Sedanja bolgarska vlada vkljub navidezno utrjenem položaju še vedno živi v strahu pred eventualnim preobratom. Kakor zadnje vesti iz Bolgarije javljajo, je vlada prepovedala vsa zborovanja demokratov, telefonske pogovore med posameznimi okraji, obenem pa namerava odrediti delno mobilizacijo. V Sofiji se znamenja nemira opažajo v tem, da so straže po cestah znatno ojačene, trgovci pa že po dnevu zapirajo trgovine. Te dni se je mudil v Sofiji Todor Aleksandrov, kjer je konferiral z ministrom Vlkovom,

Pri odhodu so Aleksandrova na kolodvoru burno pozdravljali. Odpeljal se je nazaj v svoj glavni stan, kjer se pripravila na veliko komitsko akcijo, ki se bo spomlad začela; naperjena bo proti Jugoslaviji, verjetno pa je, da se bodo topot komiti vrgli na grško Trakijo, kjer bodo operirali skupno s turškimi bandami, s katerimi mislijo Turki Grke nadlegovati.

Boji med prebivalstvom in separatisti v Pflcu. — Od Francozov navdahnjeni in podpirani propagatorji odcepitve Pflca od Nemčije se vzdržujejo samo tam, kjer jih stražijo močni francoski vojaški oddelki. Prebivalstvo noče na noben način ob kakem spopadu trčati ob tujo vojsko, išče pa prilike, da separatiste same iznenadi. Več separatističnih voditeljev, ki so se upali iz varnega zaledja, je že pobitih in v Kirmasensu je v sredo množica navalila tudi na vladno hišo, v kateri se je nastanila «samostojna» vlada. Separatisti so bili zadržani in zvečer se je izvršil na postlopije pravi naskok. Predno so prišli iz Koblenca Francozi na pomoč je bilo od separatistične posadke že 17 ubitih in kakih 20 ranjenih. Podoben napad se je izvršil tudi v Kaiserslautern, a so posegle vmes takoj francoske afriške čete s pretvezo, da so v poslopju separatistov tudi neke stvari francoskega zastopništva.

Kaj je z opozicijo proti sovjetski vladi? Neki znani italijanski publicist piše iz Moskve listu «Corriere Italiano»: Mnogo se govori o opoziciji proti sedanji ruski vladi, a vse to je daleč od resnice in tudi daleč od primera, ki ga daje polajaz v vseh drugih državah. — Res je samo to, da so v Rusiji ravno tako, kakor drugod diskuzije in polemike. Mnogi smatrajo Trockega za vodjo in motor neke posebne opozicije. Ali je Trockij to v resnici? — Najprej je treba vedeti, kaj in kdo je pravzaprav Trockij. Neki diplomat, ki po daru dobrega opazovanja zelo nadkriljuje razne svoje tovariše, mi je rekel, da je Trockij «priznatična osebnost», človek najbolj dovršene vrste, ki ima pa lahko toliko obrazov, kolikor gledalcev in poslušalcev. On je zagoneten temperament, v katerem se sicer ogledujejo ekstremisti in protikomunisti, a vendar vedo, da ni eno ne drugo. Za Ljeningom je on najpopularnejša osebnost in njegovo ime, izrečeno v brezvrstnih varijacijah, najde vedno naj večji aplavz. Trockij je vedno bil in je tudi sedaj v najboljšem skladu s svojimi tovariši. Govorilo se je o nekem pokretu opozicije, ki se je vršil v vrstah stranke, a ne v krogih vlade, kar je velika razlika. Trockij je javno govoril o obnovi stranke in če so ekstremisti gledali v njem svojega voditelja, je bilo to pač radi tega, ker je v vladi zastopal manje desničarsko stališče, kot pa nekateri njegovi tovariši. Kar se tiče nove ekonomske politike ali «nepa» je bil Trockij vedno složen z Ljeningom in na tem polju eden od prvih. Sicer so pa itak bili zadnje leto glavni možje Rusije Trockij, Kamenjev in Stalin. — V času zadnjega zasedanja sovjetskega kongresa so bile aretacije v masah v Moskvi. To je res. Nekaj tisoč oseb je bilo policijsko oddaljenih iz Moskve. — Ali je to rdeči teror? Ali boj proti sovjetom? — Ne. — Izgon v Sibirijo? — Še manj. — Moskva, ki je imela pred vojno komaj poldrugi milijon prebivalcev, jih ima sedaj še enkrat toliko in ob kongresu so bili ljudje kot sardele stlačeni med zidovjem Moskve. Med njimi pa je mnogo priseljencev iz province, ki se tudi na skrivaj bavijo s špekulacijo in prodajanjem prepovedanih alkoholnih pijač. Kadar jih policija zaloti in flagranti, jih pa iz Moskve odpravi v eno od drugih osem velikih mest in niti ne nazaj na deželo. To so v resnici vse velike aretacije, ki pa nimajo zveze ne z upori, ne z opozicijo in ne s Sibirijo. — Ali pa ni med temi ljudmi nekaj nedolžnih? — se bo vprašalo zlobno radovednostjo. — Pa prosim vas, iz kakih razlogov pa naj pretendiramo, da bi morala biti ruska policija bolj ša ali slabša od njenih evropskih posestrin?

Revolucija v Mehiki. Dasi se je zdelo že pred par dnevi, da je v Mehiki meščanska vojna že končana s porazom vstajev, se sedaj zdi, da so si ti ponovno opomogli; priborili so si zopet par izgubljenih mest nazaj in njihov uspeh jih je upogumil, da nameravajo meščansko vojno še nadaljevati. Da je položaj v Mehiki nejasen in zelo napet, priča to, da so Združene države poslale v mehikanske vode ponovno dve križarki v varstvo interesov svojih državljanov, dasi se je pred par dnevi trdilo, da nameravajo celotno brodogejne odpoklicati nazaj. Položaj predsednika Obregona nikakor še ni utrjen.

Onevne novice.

Uradniki pri ministrih. Glavni savez uradništva v Beogradu je zopet začel po deputacijah posecati ministre ter prositi za nujno od pomoč s skrajni uradniški bedi. Deputacija je te dni obiskala predsednika skupščine in pa ministra Marka Trifkoviča, ki zastopa predsednika vlade. Skupščinski predsednik Ljuba Jovanović je lepo obljubil, da bo vse storil, kar je v njegovi moči, ker je bil tudi on sam nekaj uradnik in dobro ve, kaj je stiska, minister Trifkovič je pa na dolgo zatrdel, da hoče vlada uradnikom najboljše, a da mnogo lepih vladnih namenov prepreči skupščina in da se finančni minister pač težko odloči za nove kredite, ker hoče najprej popraviti vrednost dinarja v inozemstvu ter obdržati proračun v ravnotežju. — Kar se pa mene tiče, pravi Trifkovič, imam rajši dobro uradništvo, kakor pa ravnotežje v proračunu. Oba sta še svetovala deputaciji, naj tudi Pašiča obišče. Menda za to, da sliši tudi od njega, kako so mu uradniki na srcu in kako tudi on še ni vse dobil, kar bi rad imel.

Očetje in sinovi. Očetje samostojnih, demokrati, že več nego eno leto vabijo pod krov dr. Žerjavove hišice samostojne. A vsa dosedanja vabila so bila zamanj.

Samostojni se izpozablajo v «Kmetijskem listu tako daleč, da se večkrat lotijo kakega demokrata. Zadnji «Kmetijski list» se je upal celo tako daleč, da je napadel podeželsko napredno učiteljstvo, češ, da si je za denar lotilo agitacije za JDS. Radi te izjave v «Kmet. listu» «Jutro» kar besni in beleži, da zasluži pisec teh vrst o plačani agitaciji podeželskega učiteljstva s pasjim bičem. Slabostojni napad na napredno šolništvo je po «Jutru» svinjarija in radi tega napada so sedaj jutrovcem razvezane roke in bodo javno povedali, kdo je dobil denar, kdo ga dobiva danes in kdo izdaja v svoji režiji «Kmetijski list». Ko bo «Jutro» to razkrilo, piše dalje dr. Žerjavovo glasilo: potem bo morda celo najposlednejšemu volilcu SKS jasno, kdo je udinjen in komu so udinjeni zeleni generali — za denar. Smo pa res radovedni, kako s celo zadevo, ko bodo policajdemokratski papani začeli razkrivati grehe lastnih — slabostojnih pobijev. Svoječas smo pisali, da še bodo tulili po Sloveniji Puceljevi nemški voli in dr. Žerjav sam napoveduje v «Jutru» da bo odvezal od jasli samostojno živino in jo spustil na pašnik javnosti. — Bridka je za koncentracijo naprednih sil, ako morajo najnaprednejši očetje zagrabiti za šibo odkritja grehov — lastnih — a slabostojnih sinov.

Izza kulis Obrtne zadruge v Ormožu. Obrtna zadruga v Ormožu priredi tudi letos svoj redni plesni venček v soboto, dne 16. februarja ob 8. uri zvečer v gostilni Skorčič. Čisti dobiček tega vsakoletnega plesnega venčka je namenjen ter na papirju določen za dobrodelne namene. Tak je torej namen čistega dobička na papirju, a v istini pa je čisto drugače. Več tisoč kron lanskega dobička, ki bi se naj bil porazdelil med občinske siromake, med ubogo šolsko dečo, za nakup knjig itd., se je po zaslugi načelnika zadruge in velikega policajdemokrata Čurina kratkoma zapil. — Gospod Čurin je namreč povabil svoje politične prijatelje na vino ter zabavo in čisti dobiček lanskega plesnega venčka je stekel do zadnjega ficka po grlu. Da se letos ne bo enako zgodilo kakor lani, opozarjamo obrtno oblast, naj gleda gospodu Čurinu glede uporabe čistega dobička malo bolj na prste. Mimogrede še bodi omenjeno, da si g. JDS Čurin poleg pijače in zabave na račun čistega dobička še dovoljuje kot načelnik zadruge razne posebnosti, ki popolnoma nasprotujejo obrtnim zakonom. Tako na primer dovoljuje svojim ljubljencem-obrtnikom, da imajo več vajencev, kakor bi jim bilo dovoljeno po zakonu, kupuje inventar za zadrugo brez dovoljenja odbora itd. Za Čurinove protizakonite posebnosti bi se moralo malo zanimati tudi okrajno glavarstvo v Ptuj.

Kako mnenje ima o «Murski Straži», njeni pisavi in njenem «pesniškem» uredniku bivši član Tiskovne zadruge, naj pojasni javnosti odlomek iz pisma, katerega je poslal uredništvu bivši član Tiskovne zadruge v Gornji Radgoni, g. Neudauer. Pismo se glasi: «Jaz sem že od ustanovitve «Murske Straže» član Tiskovne zadruge, odn. konzorcija. Ker pa na pisavo lista nikdar nisem imel odločilnega pliva in mi vkljub določbam rokopisi niso bili predloženi v cenzuro, tako, da je list že poprej večkrat prinesel kake notice in članke, kateri mi niso ugajali in ki so imeli tudi večkrat neprijetne posledice za list, sem s koncem leta 1923 odložil svoje mesto v konzorciju lista. Ko pa so izšli v božični številki prvi napadi, ki imajo svoj izvor v osebni sporu urednika Bendeta z gospodom župnikom Kocbekom, sem se zbal, da bo Bende list preveč izrabljaj v svoje osebne namene, sem z novim letom svoj odstop zopet preklcal in si izgovoril, da mi morejo biti vsi rokopisi pred stavkom predloženi na vpogled. V številki od 31. decembra 1923 na 2. strani se inenuje Bende že sam kot izdajatelj lista. Ko pa Bende pogojev o predlaganju rokopisov zopet niti pri eni številki ni držal, sem mu po izidu 2. številke definitivno in pismeno sporočil moj izstop iz konzorcija. Tako je postal list izključna lastnina in glasilo urednika Bendeta in jaz za njegovo pisavo nisem in ne morem biti odgovoren. Ali se je izbral kak nov konzorcij, meni ni znano.» Ravnokar citirani odlomek iz pisma si naj vtakne za klobuk kar brez komentarja g. Roman Bende.

Kaj poročajo iz Sv. Bolfenka pri Središču? Pri nas se je zgodil žalostni slučaj, da so nekemu možu strli nogo. Zdaj leži v ormoški bolnici. Pravijo, da je edini vzrok — nesrečna pijača. — V Vodrančih je ormoška graščina začela loviti razun zajcev tudi lovske tatove, kar je tudi prav. — Liberalci in samostojni so se nekoliko skregali, pa se bodo že zopet našli, ker gliha vkup štriha.

Razvoj Zagreba. Finančno ministrstvo je izdalo statistiko o prebivalstvu, posameznih večjih mest v državi. Statistika temelji na podatkih ljudskega štetja iz leta 1921. Zagreb je imel v omenjenem letu 5756 hiš s 108.000 prebivalci, dočim je imel pred 10 leti samo 79.038 prebivalcev. V desetih letih je prebivalstvo narastlo za 37 odstot.

Glede uničevanje alkohola v Zagrebu je prinesel «Jutarnji list» tole statistiko: Minulo leto se je popilo v Zagrebu 6.980.000 l vina. To je domače hrvatsko vino, ki se da piti ponajveč s kisljo vodo. Dalmatinca je spil Zagreb v proštem letu 7 milijonov litrov. Tako in toliko se je pilo v Zagrebu leta 1923. Leta 1922 so izpili v Zagrebu 6.400.000 l vina, a leta 1921 samo 5.800.000 l. Kakor raste število prebivalstva, tako se dviga tudi število izpitega vina. Zagrebčani pa so tudi veliki prijatelji piva. Minulo leto so izpili 3.609.600 l piva, a leta 1922 nekaj več in sicer 3.870.000 l. Zganja se izpije v Zagrebu povprečno 700.000 l, likerjev 58.000 l, šampanjca 20 tisoč steklenic. Kakor je razvidno iz citiranih števil, je Zagreb velik prijatelj domače kapljice. Cigani svirajo po Zagrebu, orkestri pridno muzicirajo, toči se vinska kapljica in to vsako leto za 10 odstotkov več . . .

Pri tem porastu carsiva alkohola pa pada letno število rojstev in se večja števila zločinov.

Kako potujejo rekruti. Nekateri beograjski listi poročajo, da se je začetkom tega meseca vodilo kakih 500 rekrutov iz Stipa v Veles in sicer peš, kakih 30—40 km v največji zimi in vetru. Ko so zvečer prišli v Veles, vsi premraženi in utrujeni, pa niso našli prav nič pripravljene za počitek in okrepčilo. Komandant in dežurni oficir v Velesu se za rekrutni transport nista hotela brigati in komandant transporta, ki je tudi ves dan hodil peš, je ves besen obletel vse strani, a ga niso hoteli niti poslušati. Končno se je moral rekrutni transport spraviti v mrzle živinske vagne, brez slame in brez klopi ter se odpeljati v Skoplje. — Vojno ministrstvo je sicer zatrjevalo, kako lepo bodo letos potovali rekruti, sedaj se pa vidi, da se za take odredbe nihče ne briga, kakor so tudi ministri Žečević, Lazica Marković in drugi ne brigajo za takozvano ministrsko odgovornost.

Pseudo-čaruga v Slavoniji. Slava roparskega vodje Čaruge je zaslepila marsikaterega pustolovca v Slavoniji, da ga je začel posnemati. Novi Čaruga je hotel postati tudi 21 letni kmetijski fant Vojin Jovanović iz Dalja ob Donavi. Splazil se je v orožniško postajo, v kateri se je nahajal samo nek bolan, v postelji ležeč orožnik. Pred njim se je nadebudni razbojnik preoblekel, vzel njegovo puško in 60 patronov, potem pa izjavil, da hoče postati razbojnik ter bo nastopal kot Jovo Čaruga. Sreče pa ni imel, ker že na kolodvoru v Dalju ga je ustavil službojuči orožnik, ker se mu je zdel sumljiv, ter ga je povabil na stražnico. Pseudo-čaruga pa ga ni ubogal, pač pa si je hotel z čražjem napraviti svobodno pot. Orožnik ga je pa prehitel in oddal strel iz službenega samokresa ter nasilneža težko ranil v trebuh.

Obsodba Čaruginih tovarišev. Te dni so bili v Osijeku obsojeni tovariši Čaruge, ki so ubili narednika Tintora. Nikola Mijič, katerega je sam Čaruga označil kot morilca, je obsojen na 20 let ječe, ostali pa na osem, pet in štiri leta, dočim je bilo več oseb oproščenih. — V tem procesu obsojeni pridejo še ponovno pred sodišče, radi raznih zločinov, kateri se jim bodo v razpravi proti Čarugi dokazali.

Posestnik, ki dolguje 3 milijone dinarjev davka. — V občini Funtok pri Novem Sadu se nahaja obširno veleposestvo grofov Schönborn, za katerega se razni člani te rodbine tožarijo že dolgo let. Po preobratu se od tega posestva davki sploh niso plačevali, tako, da so slednji že narasli na tri milijone dinarjev. Sedaj se je davčna oblast le zgenila in zaplenila posestnikom 130 meterskih stotov suhega hmelja, katerega ponuja sedaj na prodaj za tri milijone dinarjev. Čudno je samo to, da je davčna oblast tako dolgo čakala, dočim naši davčni uradi hitro poženejo na boben zadnjo kravo kmetu, če ne plača v določenem roku par dinarjev davka. —

Usoda iz Ogrske došlih Jugoslovanov. Iz Subotice javljajo listi, da prihajajo dnevno v Bačko iz juž. Srbije naseljenci, ki so nekaj na Ogrskem optirali za Jugoslavijo, naša vlada pa jih je naselila na Ovčjem polju v južni Srbiji. Iz Ogrske so prinesli še kolikor toliko premoženja, vračajo se pa nazaj popolnoma obubožani in obupani. Na Ovčjem polju jim ni prijala klima in mnogo jih je radi tega pomrlo, polja so se izkazala kot nerodovitna, sredstva za zidanje hiš in gospodarskih poslopij, katera jim je svojčas obljubila vlada, so izostala in navezani so bili sami na svojo lastno pomoč. Ko so izgubili premoženje na ta način, so mnogi že pobegnili ter raje drugje služijo kot hlapci, nego da so na Ovčjem polju svoji gospodarji. Orožniki take begunce lovijo in če katerega ujamejo, ga zvezanega odtirajo nazaj na posestvo, katero mora obdelovati.

Nesreča vsled nepazljivosti. V Muljavi pri Stičini na Kranjskem se je dogodila v hiši nadučitelja Fr. Sameca velika nesreča vsled nepazljivosti. Ko je nadučitelj odšel od doma, je njegova soproga zakurila peč v sobi, poleg peči pa naložila smrekovih drv, da se sušijo. V sobo je zaprla troje majhnih otrok, sama pa je odšla z najstarejšo hčerko na obisk k sosedu. Nenadoma so se pa vnele drve ob peči in dim je napolnil sobo ter zadušil dva otroke, dočim je mati tretjega našla malo živega, ležečega v nezavesti na tleh.

Železniška nesreča v Srbiji radi snega. Na progi Zaječar—Paračin je veter nasipal snega v višini poldrugi meter. Vlak, ki je vozil iz Zaječara, se je nekaj časa boril s to oviro, končno sta pa oba stroja skočila iz tira ter se prevrnili, potniki so pa morali čakati skoro celo noč v snegu, da je prišel na pomoč drugi vlak ter jih odpeljal nazaj v Zaječar. Prevrnjene stroje skušajo sedaj z vsemi napori dvigniti, kar bo pa skoraj nemogoče radi velikih sneženih zametov, ki še vedno trajajo in delo silno otežujejo.

Dvojni poklic. Beograjska policija je v noč od 10. na 11. t. m. zasačila mladega moža, ki je ravno hotel udreti v neko trgovino s papirjem ter jo izropati. Na policiji je izjavil, da se piše Miodrag Stojanović, ter je dijak trgovske akademije. Po dnevu je študiral, po noči pa kradel, kar mu je toliko neslo, da je lahko lepo živel. Priznal je več vlovov, katere je zadnje čase izvršil v Beogradu. Sedaj je napravila policija konec njegovemu drugemu plodonosnemu poklicu in lahko se bo oprijel z večjo vno študiranjem v samotnem zaporu.

Srbska občutljivost. V Požegi se je te dni vršil ples gasilnega društva. Na njega so bili povabljeni tudi predstavniki državne in vojaške oblasti, katere je društvena godba, kakor je to običajno, pozdravila pri vstopu v dvorano z himno. Komandant mesta, polkovnik Nedeljković pa ni bil zadovoljen, ker je godba najprej zaigrala hrvatsko himno «Lepa naša domovina» nato pa še le «Bože pravde». Začel je v dvorani kričati na predsednika društva, da mora godba najprej igrati

srbsko himno, ker država se imenuje SHS in ne HSS. Na načelnikov odgovor, da so pač vsa tri plemena enakopravna je ogorčen odšel ter napravil prijavo na divizijo in na državno pravdnitvo, zahtevajoč, da se mora načelnik društva najstrožje kaznovati.

Nekaj novic iz južnih krajev. Novosadska Orjuna, ki je bila za mariborsko najbolj nasilna ter divjaška, je priredila te dni svoj elitni ples. Glavno programno vlogo pri tem plesu so reševali madžarski umetniki iz Budimpešte. Čudne pojme glede nacionalizma imajo orjunašil Studenec mu je bil smrtna postelj. V Subotici je muzical okrog neki Joca Jaramazov. Te dni se ga je proti večeru malo preveč navlekel in na povratku proti domu je padel v studenec ter utonil. Drugo jutro so prišle ženske po vodo in so zapazile na površju vode plavajoče gosli. Po temeljiti preiskavi studenca so našli na dnu muzikanta. Zatočišče nesrečno poročenih Srbov in Srbkinj v Beogradu je postal islam. Beograjski turški mufti ima mnogo opravka, ker se mu javljajo dan na dan veliko število nezadovoljno poročenih Srbov ter Srbkinj, ki se oklepajo islama radi nesrečnih zakonov. Pri nas v Sloveniji je zdravilo zoper nesrečni zakon — pravoslavje, v Srbiji pa — islam!

Kako se spozna špijon. Šef obmejne policije v Donjem Miholjcu je zgrabil nekega mizarskega pomočnika Horvata kot madžarskega špijona, ker mu je modri svileni robček moel iz zgornjega žepa suknje. Policaj je trdil, da je tak robec špijonsko znamenje in hajdi s človekom v zapor v Osjek. Tu je pa preiskovalni sodnik hitro ugotovil, da je Hrovat vse prej ko pa špijon in da je tudi on sam take robčke nosil, dokler je bil še v njegovih letih. Horvata so seveda izpustili, obmejni policaj bo pa lahko naprej lovil «špijone» s posebnimi znamenji. — Pri Srbijancih je že navada, da imajo vsako posebnost in novotarijo za špijonsko znamenje. Dokler so po Beogradu vsi nosili šajkače in šubare, so bili vsi s klobuki osumljeni špijonaže. Tako se je godilo tudi prvim biciklistom, avtomobilistom itd. in ko so prišli še špičasti čevlji, velika očala, novi kroji itd. ni bilo «špijonskih znamenj» ne konca ne kraja.

Novo knjige. Josip Jurčič, Spisi II. zvezek. Uredil dr. Ivan Grafenauer 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena broš. 20 D, vez. 30 D. Zopet smo za odločen korak bliže koncu Grafenauerjeve izdaje našega klasičnega Jurčiča. Še en zvezek in pred nami bo ležala celotna izdaja Jurčiča, še «Rokovnjačev» manjka in končano bo delo, ki je res prava kulturna potreba vsakega Slovenca. — Jaroslav Vrchlycki: Oporoka lukovskega grajščaka. Veseloigra v enem dejanju. Poslovenil dr. Franc Bradač. Splošna knjižnica št. 18. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 47 strani. Cena broš. 6 D, vez. 11 D. — Gerhart Hauptmann: Potopljivi zvon. Dramatska bajka v petih dejanjih. Poslovenil Anton Funtek. Avtoriziran prevod. Splošna knjižnica št. 19. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 124. Cena broš. 16 D, vez. 22 D.

Iz Maribora.

Velika zaplemba zlata na mariborskem kolodvoru. V zagrebškem brzovlaku, ki privozi v Maribor okrog polnoči, so mariborski carinski organi napravili zopet dober plen. V nekem kupeju so našli pod sedežem skrit pravecati zaklad — skoro 3 kg zlatih ur, denarja, prstanov in različnih drugih zlatarskih izdelkov. Očividno je tihotapec imel namen, spraviti zlato iz Zagreba v Avrstijo ter ga je zato skrnil pod sedež, da ga strogo oko carine ne bi našlo. Zlato, ki je vredno gotovo več stotisoč dinarjev, so carinski organi zaplenili, gospodarja tega zaklada pa niso izsledili. Gotovo se je odpeljal z istim vlakom v Avstrijo, vesel, da je vsaj on ostal svoboden.

Glasbena Matica. (Bilanca). Brez posebnega pretiravanja se more ponašati G. M., da je bil njen koncert dne 6. februarja največja atrakcija letošnje zime. Na stotine občinstva v kljub napornemu prizadevanju ni več dobilo vstopnic in je zato ostalo zunaj. Zadovoljnost s produkcijo je splošna. Navzlic impozantnemu uspehu pa o nas do danes, to je več kakor teden dni po prireditvi, nobeden kritik izvzemši V. Š. (Šušteršič) v «Jutru» še ene vrste stvarne kritike ni vpsal v mariborske liste. To omalovaževanje naših koncertov od strani kritike že drugič konstatiramo. Menda pa nas ja ne bagatelizirajo? Za naš trud si kaj takega res ne bi zaslužili in to tem manj, ko smo po odbitih stroških, taksah, davkih in remuneracijah ves čist sküpiček svojega koncerta posvetili zavodu, to je šoli G. M. Brez stalne podpore se namreč ta zavod že ves čas svojega obstoja obupno bije s finančnimi težkočami. V tem trenutku na primer dolguje polletno stanarino, kurivo cele zime in ne ve niti, če bo prihodnji mesec mogla izplačati profesorje. Meseca januarja tudi ni bila v stanu hkratu izplačati učiteljskih plač. Pomoč je torej silno nujna. Tokrat ji je pomagal pevski zbor s 5.000 dinarji iz neprijetne situacije. Pevski zbor sam pa nima od tega koncerta niti bore pare. Stroški in davki so mu namreč pobrali vse druge prejemke. Tako na primer je stala dvorana 3500 D, par mož vojaške godbe 3.630 D, davki 1813 D, note 2.316 D, vsi drugi izdatki pa 2431 D 70 para proti 19.051 D prejemkov. Za dolgotrajno in požrtvovalno delo je ta izkupiček sicer znaten, z ozirom na splošno draginjo pa vendarle premajhen. Tolažimo se pač s tem, da je večji moralčni uspeh. Kot nesebični kulturni delavci bomo i zanprej gledali v bodočnost in njej posvetili delo in moči. Morebiti bo nam ona boljša prijateljica kot njena sestra sedanjost.

Kam s fanti in dekleti? Odgovor na to nam bo dal danes zvečer ob pol 8. uri v Lekarniški ulici 6 g. Al.

Rezman. Ponovno vabimo k obilni udeležbi tega predavanja Prosvetnega kartela. Predavanje je še posebno važno za starše, mojstre, vzgojitelje. Vstop je vsakemu prost.

Seja Prosvetnega kartela v Mariboru bo v ponedeljek, dne 18. t. m. ob pol 7. uri zvečer v Lekarniški ulici 6. Vsi zastopniki združenih društev naj pridejo polnoštevilno. Predsednik.

Izobraževalno društvo v Lajtersbergu ima tretjo nedeljo v mesecu, to je dne 17. februarja običajni mesečni sestanek. Predaval bo velespošt. g dr. Matej Justin. Ze ime znanega in vsesplošno priljubljenega zdravnika nam jamči o dovršenosti predavanja. Zato pridite v nedeljo vsi društveniki k predavanju. Odbor.

Ribarsko društvo naznanja, da se vrši podelitev ribarskih kart za postrvne potoke za tekoče leto, dne 20. februarja ob 8. uri zvečer v gostilni Halbwidel. — Prijave pri gospodu Ferd. Greinerju, Gosposka ulica 2. Nove karte se bodo izdale samo proti vrnitvi starih.

Siromak in trpin Kolarič v Vojašniški ulici št. 21 se najtopleje zahvaljuje za velikodušna darova, ki sta mu jih naklonila Krščanska ženska zveza in g. Stern.

PROSVETNA ZVEZA V MARIBORU.

Delokrog Prosvetne zveze v Mariboru se razteza na vse ozemlje lavantinske škofije ali na bivšo Slovensko Štajersko, Slovensko, Koroško in Prekmurje. Toliko v vednost nekaterim včlanjenim društvom, ki si niso bila v tem na jasnem.

Olajšava raznih pristojbin. Pozamezna društva se obračajo na nas s prošnjami, kako je z olajšavo raznih pristojbin, ki jih morajo društva plačevati. Odgovarjamo, da začasno ni druge pomoči, ko da društvo izpolnjuje tozadevne zakonske določbe. Obenem pa naj društva vedo, da bo zastavila Prometna zveza vse svoje moči pri naših gg. poslancih in drugih merodajnih činiteljev, da se društva razbremenene številnih in velikih pristojbin, sicer je nevarnost, da zastane vse naše izobraževalno in prosvetno delo. Ko bo reč dozorela, bodo vsa včlanjena društva o vsem takoj obveščena. Dolej pa prosimo obzornosti!

Pristopne izjave. Lepo število društev še ni poslalo pristopne izjave k Prosvetni zvezi. Nekateri menda mislijo, da je to zgolj formalnost, ki se more z njo odlašati. Drugim zopet ni jasno, kaj bo potem, če pristopijo k Prosvetni zvezi. Tem in vsem drugim odgovarjamo poslednjič: Vsa krščanskosocialna izobraževalna in prosvetna društva so se prej smatrala za včlanjene v bivši Slovensko krščansko socialni zvezi v Mariboru, katere naslednica je Prosvetna zveza. Ugotovilo pa se je, da v tem oziru ni bilo nobenega reda in jasnosti. Da se napravi temu konec in ustvari red ter disciplina v naši prosvetni organizaciji, morajo vsa naša društva poslati svoji centrali pismeno pristopno izjavo, na kar prejmejo tudi pismeno potrdilo o sprejemu v Zvezo, ki bo posebno važno pozneje pri raznih pristojbinskih olajšavah, ki jih upamo doseči. Društva, ki ne pošljejo pristopne izjave bomo smatrali za nedelavna in usahla ali pa za nam nasprotna in jih bomo kot taka tudi javno označili vsem v vednost. Zato vrnite takoj pravilno izpolnjene pristopne izjave, ki so bile priložene prvi okrožnici; če pa kdo te okrožnice ni dobil, naj piše, da se mu določje naknadno. S pristopno izjavo k Prosvetni zvezi ne prevzame društvo drugih obveznosti, ko da bo delalo po krščanskosocialnih načelih, plačalo Prosvetni zvezi letno članarino, ki jo določa občni zbor, se ravnalo po navodilih Prosvetne zveze in ji poročalo o svojem delu. Zato pa nudi Prometna zveza včlanjenim društvom kolikor mogoče velike ugodnosti.

Sprememba odbora. Odbor PZ se je v svoji redni seji dne 29. januarja rekonstruiral in je sedaj sledeče sestavljen: Predsednik: dr. Josip Hohnjec, I. podpredsednik Jože Stabej, II. podpredsednik Marko Krajnc, tajnik profesor Ivan Prijatelj, blagajnik Jože Mirt, gospodar dr. Josip Jeraj, odbornik za treznostno delo Jože Krošl, odbornik za narodoobrambno delo monsr. dr. Anton Medved. — Tajništvo Prosvetne zveze v Mariboru.

Dr. Vinko Šarabon:

Zgodovinske anekdote.

(Dalje).

Robert Schumann in vojvoda.

Genialni komponist Robert Schumann (1810—1856) je spremljal svojo ženo Klaro na umetniškem potovanju. Prirejala je klavirne koncerte. Nekoč je igrala na dvoru nekega vojvode in sicer kompozicije svojega moža. Vojvoda jo je zelo pohvalil, dal si je predstaviti tudi Schumanna in ga je vprašal: «Ali se Vi tudi razumete na glazbo?»

Vzor vljudnosti.

Tajniku kitajskega poslaništva v glavnem ameriškem mestu Washington je bila predstavljena ugledna dama.

Tekom razgovora ga je vprašala: Kaj cenite na Kitajskem na ženskah najbolj?»

«Krepost molčečnosti.»

«Torej ne marate, da hodijo Vaše žene preveč v družbo?»

«Naša postava kaznuje žensko klepetavost celo z ločitvijo zakona.»

«Torej bi se morala ločiti od moža, če bi bila na Kitajskem?»

«Nikakor ne; kajti tistega dne, ko bi Vi prišli na Kitajsko, bi mi ono postavo razveljavili.»

Pravi Goussaut.

Za vlade Ludovika XIV. (1643—1715) je bil neki Goussaut (gušo) predsednik računskega oddelka. Bil je tako omejen, da je prišel že kar v pregovor. Nekoč so igrali karte; stal je za hrbtom nekega igralca, ta se je zmotil v igri in je zavpil: «Jaz sem pa res pravi Goussaut!»

«Gospod», je rekel jezni predsednik, «Vi ste tepec.» Hladnokrvno mu je igralec odvrnil: «Saj baš to sem hotel s tem povedati.»

Salomonova sodba.

V anekdoti «Ovira ločitve zakona» v 2. zvezku Zgod. anekdot str. 63 beremo o sodniku Berlier-u. Tovariš z dežele ga je vprašal nekoč za svet; napravil je tako, kar mu je Berlier svetoval in se mu je izborno obneslo.

Gozdar je šel v gozd in je presenetil tri divje lovce, ki so ravno srno devali iz kože. Hitro so zbežali, puške so pa tam pustili. Gozdar jih ni dobro poznal, sumil pa je, kdo so in jih je naznanil. Seveda so tajili in puške tudi niso hoteli poznati. Sodnik je razpravo prekinil in je šel k Berlieru. Drugi dan jih je spet poklical in jih izpraševal. Spet nič. Slednjič reče čisto mirno: «No, sedaj vidim, da niste bili Vi trije. Vzemite vsak svojo puško pa pojdite domov.» In res so segli po puškah. Sedaj je bilo zasliševanje precej lažje.

Sumljiva dobrot.

Hanibal Hamlin je bil podpredsednik Zedinjenih držav za časa meščanske vojske (1861—1865) in pozneje poslanik na Španskem (1881—1883). Preden se je pa začel pečati s politikom, je bil odvetnik in sicer prav izvrsten.

Neki Anglež, Pearson, je šel po glavni mestni ulici v Baltimoru, je padel na slabem cestnem tlaku in si je zlomil nogo. Od mesta je zahteval tisoč dolarjev odškodnine, a mu je niso hoteli dati. Šel je k Hamlinu in mu je izročil zadevo.

Hamlin je pravdo dobil v prvi in tudi drugi instanci. Izročili so mu tisoč dolarjev; poklical je Pearson in mu je dal — en dolar.

«Kako to en sam dolar?»

«Imel sem te in te stroške, moje zastopstvo stane toliko in Vam ostane še en dolar.»

Anglež je dolar vzel, ga je dolgo časa pazljivo ogledoval, na to pa odvetnika in ga je vprašal:

«Oprostite. Vaša dobrot se mi zdi zelo sumljiva. Kaj pa, če je še ta dolar ponarejen?»

Dobro ga je odpravil.

Velikemu filozofu Kantu (1724—1804) je na rokavu šiv malo odnehal. Srečal ga je znanec, ki se je imel za velikega dovtipneža, pokazal je na strgani rokav in je rekel:

«Tu ven gleda učenost.»

«Neumnost pa noter» je odvrnil Kant in mu je pokazal hrbet.

Nasedel je.

V Berlinu je bil zelo skop odvetnik. V neki družbi so se pogovarjali, da nikdar še ni nikodar povabil na kosilo.

«Mene pa bo, in še prosil me bo, naj obedujem pri njem», se oglasi Teodor Döring, poznejši izborni komik (1803—1878).

In so stavili. Drugi dan opoldne gre Döring k odvetniku, ki je ravno obedoval. «Oprostite, da Vas motim pri kosilu, gospod doktor; gre pa za neko zelo važno in nujno stvar, ko lahko zaslužite tisoč dolarjev.»

«Tisoč dolarjev?» je skopuh ponavljal.

«Seveda. A oprostite še enkrat, da sem Vas motil. Vidim, da obedujete; bom pa drugič prišel.»

«Ne, ne, kar ostanite, boste pa pri meni kosili.»

Nič prav mirno ni mogel odvetnik sedeti, komaj je čakal, da je bilo kosilo končano. «No, kaj imate?»

«Stvar je tale. Slišal sem, da imate hčerko, ki bo dobila deset tisoč dolarjev dote. Dajte hčerko in in deset tisoč dolarjev meni, pa zaslužite tisoč dolarjev.»

Odgovora Döring ni počakal, poklonil se je in odšel. Stavo je pa dobil.

(Datje prihodnjič).

Zgodba o nevidnem človeku. V «Straži» je izhajal strozi mesece podlistek pod zaglavjem «Zgodba o nevidnem človeku.» Zgodba je v zelo lepi slovenščini in prevedena iz angleščine in je po svoji vsebini zelo zanimiva naše naročnike in čitatelje. Tiskarna si je sedaj preskrbela ponatis te mične zgodbe in je izšla že tudi knjiga, ki se dobi za 7 dinarjev v prodajalni Cirilove tiskarne. Knjigo zelo toplo priporočamo vsem bralnim društvom.

PRIMITE

In izkoristite ugodno priliko, kadar greste v Celje in nakupite si v veletrgovini R. STERMECKI, Celje

SUKNA

in kamgarna za moške, volne za ženske obleke, platna, cečila, hlačevine in druge manufakturne robe. Zaloška velikanska. Cene čudovito nizke ter si radi tega ogromno denarja prihranite.

Trgovci engros cene! Cenik zastoj!

Iščem oženjenega gaterista za novo venecijansko žago. Natančneje pri g. Mariji Lončar, Poljčane 53. 111

Hiša, enonadstropna, z velikim vrtom, hlevom, skladiščem in vsemi udobnostmi na glavni cesti, v neposredni bližini glavnega kolodvora, je na prodaj. Naslov v upravi. 114 3-1

V soboto, dne 9. t. m. se je pozabil na Glavnem trgu mufl. Kmetica, pri kateri je obležal, naj ga proti dobri plači vrne v branjariji M. Markovič, Zrinjski trg.

Prvovrsten trapistovski sir se dobiva po najnižji ceni pri Matija Lahu, Maribor, Vetrinjska ulica 7. 100 3-1

Velika izbira sukna za žene in neveste, tiskovine, platna vseh vrst itd. se dobi po znižanih cenah pri J. Trpin, Maribor, Glavni trg 17. 49 10-1

Premog, iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-1. 107

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjige „Cirilove knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

Javna dražba

sledečih predmetov:

1. Dne 25., 26. in 27. februarja 1924 dopoldne ob 9. uri v Celju, Zrinsko-Frankopanska ulica 9: 1 osebni avtomobil, 1 glasovir, 4 konji, 5 vozov, raznovrstno pohištvo, pisarniška oprava, več vagonov železne pločevine, bakrene in aluminijeve, 10 ton lesne volne itd.
2. Dne 28. in 29. februarja 1924, dopoldne ob 9. uri v Storah, samotna tovarna: približno 40 vagonov šamotne opeke, 1 lokomobila, 250 telefonskih aparatov, 3500 baterij in različna pis. oprava.
3. Dne 1. marca 1924, dopoldne ob 9. uri v Pečovniku pri Celju: 70 mtc. nepresejanega premoga in 2 vagona prašnega premoga.
4. Dne 3. marca 1924 ob 9. uri dopoldne pri kr. okr. sodišču v Celju na št. 4, 51 kuksov rudarske družbe «Bohemia» v Celju. 112

KUPUJE

se vedno le najboljšo in najcenejšo za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10
Perje za postelje!

Mala usnjarna (Lederci), pol ure od Maribora, devet oralov zemljišča, majhen vinograd, sadonosnik, hiša, majhen vinograd, sadonosnik, hiša, spredaj enonadstropna, klet, usnjarna z bazeni, cemetnimi kadmi, vse v dobrem stanju, gospodarsko poslopje s hlevom in prešo, svinjak, se proda ali da tudi v najem. Se lahko takoj vseli in začne obratovati. Vprašati pri lastniku: Pergler, Maribor, Mlinška ulica 44. 74 6-1

Češko posteljno perje!

Kilogram sivega na pol (cufano perje) D 60.—, polbelo D 75.—, belo D 85.—, boljše D 95.—, fino D115.—, fini na pol puh D 125.—, finejši D 175.—, najfinejši D 220.— beli puh D 370.—, snežnobeli prsni puh D 445.—, franko in carine prosto proti povzetju. Neugajajoče se lahko vrne. Vzorci zastoj. Mnogo priznanj in naknadnih naročil. Razpošiljalnica posteljnega perja

SACHSEL & Co., WIEN XIV., Geibelgasse 9-16.

Pozor sadlerejci!

Vosek za cepljenje

izdeluje v vsaki množini

Josip Reich.

tvornica kemičnih izdelkov.

MARIBOR. — Trstenjakova ulica 21. — MARIBOR.

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16

Pojasnila brezplačno!

Lepe zobe

ima le, kdor rabi

„ITO“-kremo.

Podplati in usnje

se kupijo po najnižjih cenah pri Ivo Grgič, Glavni trg 21. Sprejemajo se tudi vsakovrstne kože v delo. 6-1

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter.

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaskimi odpadki in vilitino.

Pouk za posamezne

v strojepisju, stenografiji, računstvu, knjigovodstvu in dopisju. Začetek dnevno. Traja: 3 do 6 mesecev. — Kovač, Maribor, Krekova ulica 6. 16 5-1

POTNIKA

elektrotehničke stroke, jugoslavenskega državljana, išče znamenita elektrotehniška tvrdka. Ponudbe z životopisom in pogoji pod šifro »Verzirani putnik Za-1421« na »Publicitas d. d., oglasni zavod, Zagreb, Gunduličeva ulica št. 11. 110 2-1

Klobuke perilo čevlje

dežne plašče, dežnike, nogavice, kravate itd, kupite najceneje pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Na drobno! Na debelo!

Trgovina z železnino vseh vrst

Ivan Koražija, Maribor

v lastni hiši, na vogalu Aleks. c. 42, Meljska c. 1.

Priporoča svojo obilno zalogo cenjenemu občinstvu.

Ugodne cene! Solidna postrežba!

INGER ŠIVALNI STROJI

Na celem svetu znani kot najboljši. Podružnice in zastopstva v vseh mestih. Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k. Filijalka: Maribor, Solska ulica št. 2.

Somišljeniki, širite naše liste!

Potrni, neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš ljubljani oče, oziroma brat, tast, svak in stari oče, gospod

Ambrož Kovačić

v sredo, dne 13. februarja 1924 ob 11. uri po težki, mukopolni boleznini in previden s sv. zakramenti mirno v Bogu preminul.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v petek, dne 15. februarja 1924 ob 14. uri iz hiše žalosti, Tržaška cesta št. 45 na cerkveno pokopališče v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bode darovala v soboto, dne 16. februarja 1924 ob 7. uri v Magdalenski župni cerkvi.

Maribor, dne 14. februarja 1924.

Jakob, Ambrož, Ivan in Josip, sinovi, Marija, Antonija, Ivanka in Josipina, hčerke, Marija Kovačić, roj. Špiler, Marija Kovačić, roj. Pernic, Marija Kovačić, roj. Vidonis, snaha, Anton Kovačić, brat, Marija in Ivanka Kovačić, sestra.